

ПРОТОКОЛ

засідання відділу вивчення захворювань органів травлення
та їх коморбідності з неінфекційними захворюваннями

від 10 січня 2024 року

БУЛИ ПРИСУТНІ: зав. відділом член-коресподент НАМН України, доктор медичних наук, професор Фадєєнко Галина Дмитрівна, д.мед.н., ст.н.с., провідний науковий співробітник відділу Гріднєв Олексій Євгенійович; к.мед.н., ст.н.с. Кушнір Інна Ернестівна; к.мед.н., ст.н.с. Чернова Валентина Михайлівна; к.мед.н., ст.н.с. Соломенцева Тетяна Анатоліївна; к.мед.н., ст.н.с. Нікіфорова Яна Василівна; док. філ., н.с. Буряковська Олена Олександрівна, док.філ., н.с. Черелюк Наталія Ігорівна.

СЕКРЕТАР: к.мед.н., ст.н.с. Чернова Валентина Михайлівна

ПОРЯДОК ДЕННИЙ:

1. Актуальність використання «Штучного інтелекту» в медицині. Ефективність і перспективи».
2. Нанотехнології в медицині – нові перспективи лікування неінфекційних захворювань.

СЛУХАЛИ:

1. Про актуальність використання «Штучного інтелекту» в медицині. Ефективність і перспективи».

ВИСТУПИЛИ:

1. Завідувач відділу член-коресподент НАМН України, доктор медичних наук, професор Фадєєнко Галина Дмитрівна зауважила, що штучний інтелект (ШІ) почав широко використовуватися у медицині – це використання моделей машинного навчання для пошуку медичних даних та отримання інформації, яка допоможе покращити стан здоров'я та досвід пацієнтів. Однак, слід мати на увазі, що використання ШІ, зокрема у сфері охорони здоров'я, пов'язане з певними проблемами і обмеженнями. У першу чергу це стосується доступності даних і конфіденційної інформації пацієнтів, упередженості цих даних, можливості постановки неправильного діагнозу, помилок в роботі ШІ тощо.

Провідний науковий співробітник відділу, д.мед.н., ст.н.с. Гріднєв Олексій Євгенійович зауважив, що Закон про штучний інтелект (AI Act) був першим нормативним актом Європейського Союзу, що регулює питання штучного інтелекту. Запропонований Європейською комісією 21 квітня 2021 року, він мав на меті запровадити спільну нормативно-правову базу, яка б встановлювала зобов'язання для провайдерів і користувачів та оцінку різноманітних технологій залежно від рівня ризику, пов'язаного зі штучним інтелектом. На даний момент цей нормативно-правовий акт ще остаточно не затверджено Європейським Парламентом.

Старший науковий співробітник, к.мед.н. Кушнір Інна Ернестівна зауважила, що іншим важливим правовим актом у сфері захисту персональних даних в медичній сфері є «Протокол про внесення змін до Конвенції про захист осіб у зв'язку з автоматизованою обробкою персональних даних» (CETS № 223), який був ратифікований у жовтні 2023 року. Протокол вносить зміни до Зазначеної Конвенції (ETS № 108), при цьому особливе значення для ШІ в медицині мав перегляд статті 8 (нині стаття 9) Конвенції, яка надає фізичним особам різноманітні права на захист даних.

На жаль, на цей час Україна все ще не підписала зазначений Протокол.

Старший науковий співробітник, к.мед.н. Нікіфорова Яна Василівна зупинилася на відомостях про ШІ щодо України, акцентуючи увагу на те, що впровадження систем ШІ в медичній сфері наразі перебуває на початковому етапі та потребує подальшого законодавчого врегулювання. В грудні 2020 року розпорядженням Кабінету Міністрів України була схвалена «Концепція розвитку штучного інтелекту в Україні», відповідно до якої визначаються мета,

принципи та завдання розвитку технологій штучного інтелекту в Україні як одного з пріоритетних напрямів у сфері науково-технологічних досліджень.

ПОСТАНОВИЛИ:

1. Необхідність ознайомлення здобувачів із законодавчими ініціативами, які стосуються використання ШІ, в тому числі в медичній сфері, одним з яких є Законопроект №8153 «Про захист персональних даних». Ціллю розробки цього законопроекту було приведення норм українського законодавства до міжнародних стандартів. Цим законопроектом було деталізовано принципи обробки персональних даних, вимоги до згоди на обробку персональних даних, які забезпечують уникнення зловживаннями та маніпуляціями, визначено обов'язки контролерів та операторів персональних даних, а також запроваджено фінансову відповідальність та адміністративні санкції до контролера або оператора за порушення права на захист персональних даних.

2. Необхідність залучення здобувачів щодо оволодіння сучасними методами ШІ при курації пацієнтів з найпоширенішими хронічними неінфекційними та гастроентерологічними захворюваннями

СЛУХАЛИ:

2. Нанотехнології в медицині – нові перспективи лікування неінфекційних захворювань.

ВИСТУПИЛИ:

Завідувач відділу член-коресподент НАМН України, доктор медичних наук, професор Фадєєнко Галина Дмитрівна зупинилася на основних напрямках нанотехнологій у медицині: 1. Доставляння лікарських речовин. 2. Нові методи і засоби лікування на манометровому рівні. 3. Діагностика in vivo. 4. Діагностика in vitro розвивається в двох напрямках: використання наночасток як маркерів біологічних молекул і застосування іноваційних нанотехнологічних способів вимірювання. 5. Медична імплантація отримала в останнє десятиліття імпульс для розвитку в зв'язку з необхідністю в способах і засобах відновлення чи заміщення органів та тканин.

Провідний науковий співробітник відділу, д.мед.н., ст.н.с. Гріднєв Олексій Євгенійович доповів, що в Україні, для виконання передових досліджень і розробок в області наномедицини та нанобіотехнологій, спрямованих на створення іноваційних лікарських препаратів і систем діагностики з приватної ініціативи за підтримки президента Національної академії наук України академіка Б.Є. Патона створено ТОВ «НаноМедТех». За період своєї роботи вітчизняні вчені наблизились до створення функціональних наночастинок, що дасть змогу використовувати їх для діагностики захворювань, адресної доставки та контрольованого вивільнення лікарських препаратів, терапії.

Старший науковий співробітник, к.мед.н. Нікіфорова Яна Василівна зауважила, що обізнаність здобувачів щодо існуючих нанотехнологій в медицині дозволить їм більш ефективно та цілеспрямовано надавати допомогу пацієнтам з різними хронічними неінфекційними захворюваннями.

ПОСТАНОВИЛИ:

Необхідність залучення здобувачів у рамках ОНП оволодінню сучасними знаннями нанотехнологій при курації пацієнтів з найпоширенішими хронічними неінфекційними та гастроентерологічними захворюваннями.